HEINRICH VON JUSTI

(1804 – † 17. október 1878)*

Najúspešnejší mešťanosta 19. storočia

Roku 1918 vyšla v nemeckom a v maďarskom jazyku kniha Bratislavský okrášľovací spolok. Jej autorom bol Martin Györik (1848 – 1926), lýcejný profesor pôsobiaci ako kustód v Mestskom múzeu v Bratislave. Zároveň bol aj čestným predsedom Bratislavského okrášľovacieho spolku, teda zasväteným znalcom činnosti spolku, čo ho oprávňovalo napísať knihu o päťdesiatročnej histórii spolku od jeho založenia roku 1868 až po rok 1918. Činnosť spolku v roku 2009 obnovila skupina bratislavských nadšencov, ktorí sa rozhodli nadviazať na myšlienky voľakedajšieho spolku, s cieľom *„skrášľovať mesto a jeho okolie... udržiavať a spravovať kultúrnohistorické pamiatky mesta"*. Všetko úsilie spolku vtedy aj dnes je zamerané *„na cibrenie estetického vkusu a pestovanie úcty k minulosti mesta. Konečný cieľ spolku je teda jednoznačný: podporovať všetko pekné a pozdvihnúť kultúrnu úroveň."* Vďaka aktivite súčasného spolku vyšla kniha Martina Györika roku 2002 a 2012 aj v slovenskom jazyku. V knihe sú uverejnené stanovy spolku a rozličné aktivity, ktorých výsledky v mnohých prípadoch môžeme vidieť i dnes. Nájdeme tam aj mená stoviek členov, veď spolok ich mal vždy viac ako tristopäťdesiat. Medzi členmi spolku viackrát rezonuje meno jeho zakladateľa Heinricha von Justiho. Hoci nebol rodeným Bratislavčanom (narodil sa v rumunskom Kluži), všetku svoju energiu po presťahovaní sa do Bratislavy venoval jej rozvoju. Heinrich Justi gymnázium vyštudoval v rodnom meste a v Sibiu. Mal pred sebou vojenskú kariéru a tomu prispôsobil aj svoje ďalšie štúdium. Najprv bol ašpirantom na správe vojenského inžinierstva, neskôr dôstojníkom v 19. pešom regimente. Chcel byť dôstojníkom generálneho štábu, no tento stupeň kariéry nedosiahol. To ho pravdepodobne nahnevalo, preto vystúpil z armády a roku 1829 sa zamestnal ako mestský úradník v Prešporku. Zároveň sa venoval štúdiu práva. Stal sa koncipientom, potom aktuárom a neskôr magistrátnym radcom. V meruôsmych rokoch sa stal členom Národnej gardy, ktorá bojovala proti Habsburgovcom. Bojoval dokonca proti slovenským

FLORIÁN FRANTIŠEK RÓMER

(12. apríl 1815 – † 8. marec 1889)*

Staviteľ Ignác Feigler st.

obuvnícky majster vlastniaci tri dielne. Jednu na súčasnej Nedbalovej ulici, druhú na Sedlárskej a tretiu na Klariskej ulici. Majster pochopil, že pre synovu budúcnosť je potrebné vzdelanie a znalosť jazykov. Do školy začal chodiť neďaleko Dómu, kde sa okrem nemeckého jazyka učil aj latinčinu. V Mestskom múzeu sa zachoval dvadsaťdvastranový zošit z roku 1830 a patril Rómerovi, žiakovi 2. triedy humanitného gymnázia. Na titulnej strane stálo: Básnické cvičenia F. Rómera v latinskom jazyku. Mladý Rómer sa na želanie otca vzdelával v Trenčíne aj v slovenskom jazyku a v maďarskom jazyku zasa v Tate. Rómerovo detstvo však netvorilo iba vzdelávanie sa, ale aj mnoho pestiev, šibalstiev a zábav. Rád sa s kamarátmi hral na sochy. Chlapci vo výklenkoch určených v kostole pre sochy svätých napodobňovali ich postoje. Niekto parodoval sochu biskupa so skríženými rukami, iný kopíroval kľačiaceho svätca a ďalší zasa rytiera v brnení. Z pestiev nemal radosť kostolník, ktorý do ruky schmatol dlhú

Rómerov dom na Zámočníckej ulici

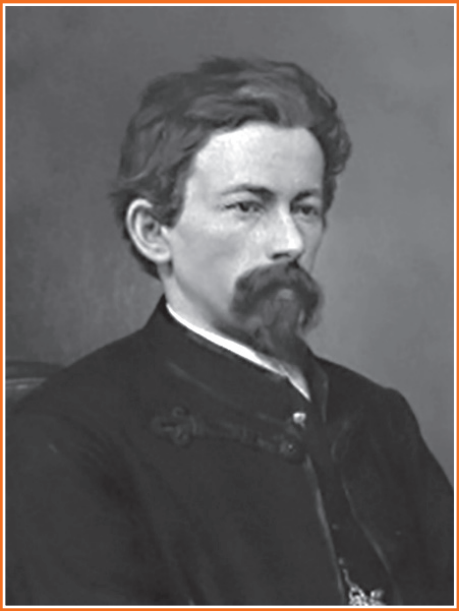

EDUARD NEPOMUK KOZIČ

(21. máj 1829 – † 25. apríl 1874)*

Vpravo budova Kozičovho ateliéru

nepáčilo jemu. Tak prišiel do Bratislavy a tam natrafil na toho tajomného muža, ktorý vyrábal fotografie. Keď to videl, ako sa zdanlivo čistá platňa premení na portrét fotografovaného muža, zistil, že to je práca, ktorej by sa chcel venovať. Pán Bubeník mal pochopenie pre jeho túžbu a nečudo, že sa dali dokopy. Eduard zabudol na stužkárstvo a stal sa Bubeníkovým pomocníkom a učňom. Napokon svojmu učňovi a nadanému mládencovi poskytol fotoaparát s príslušenstvom. Tak sa začala kariéra prvého skutočne profesionálneho prešporského fotografa (a nesporne aj najvýznamnejšieho v 19. storočí). Eduard Kozič sa roku 1850 rozlúčil so svojím učiteľom a zamieril do Viedne na ročnú stáž k významnému fotografovi Andreasovi Grollovi, pracovníkovi Polytechnického inštitútu. Po roku sa nádejný fotograf cítil plný sily a energie pustiť sa do podnikania. Vrátil sa do Bratislavy a začal hľadať obydlie, kde by si mohol otvoriť ateliér. Zašiel aj na Koziu ulicu, kde mu padol do očí tzv. Slubekov dom. Tam si v záhradnom pavilóne zriadil prvý fotoateliér aj s laboratóriom. Kozič sa s chuťou pustil do práce. Prichádzali prví záujemcovia o zvečnenie sa na fotografii a majster im ponúkal fotografie vyhotovené dagerotypiou, kalotypiou (kópie robil na slanom papieri) a dokonca niektoré snímky koloroval. Bol húževnatý a ochotný sa neustále pohybovať dopredu. Nečudo, že si objednával odborné časopisy o fotografovaní. Ak tam natrafil na nejakú novinku, snažil sa ju aplikovať do vlastnej praxe. Už roku 1852 dokázal vyhotoviť fotografické portréty v životnej veľkosti. Potom zhotovoval nielen tváre, ale vyskúšal si robiť aj celé postavy. Technológia bola nasledovná: najprv vyfotogra-